

13 NÁBYTOK

Nábytok je rozsiahly a rozmanitý sortiment predmetov používaný na zariadenie bytových a nebytových priestorov. Z praktických dôvodov sa tento sortiment rozdeľuje na skupiny a podskupiny. Východiskom rozdelenia sú určité znaky a vlastnosti, napr.:

- účel použitia,
- prostredie použitia,
- materiálové zloženie,
- vzájomný vzťah jednotlivých kusov nábytku,
- technológia výroby,
- charakter výroby,
- nároky na montáž u spotrebiteľa.

Účel použitia nábytku je základným východiskom rozdelenia sortimentu na:

- úložný; napr. skrine a skrinky na ukladanie odevov, bielizne, kuchynských potrieb, kníh, učebníc, spisov a pod.,
- stolový; napr. jedálenský stôl, pracovný stôl, odkladací stolík a pod.,
- sedací; napr. stolička, kreslo,
- lôžkový; napr. posteľ, posteľ pre dieťa,
- doplnkový; napr. stojanový vešiak,
- viacúčelový; napr. pohovka s lôžkom.

Miesto použitia nábytku vplýva na rýchlosť technického a morálneho opotrebovania, na životnosť a náročnosť údržby, jeho materiálové zloženie a konštrukciu. Nábytok sa delí podľa toho, či je určený do vnútorných priestorov (interiér; napr. byty, kancelárie a pod.) alebo vonkajších priestorov (exteriér; napr. terasy, pláže, parky, záhrady a pod.). Podľa charakteru prostredia sa rozlišuje:

- bytový nábytok,
- kancelársky nábytok,
- nábytok na zariadenie priestorov pre verejnosť (divadlá, kiná, stanice, banky, poisťovne a pod.),
- školský nábytok,
- laboratórny nábytok,
- nemocničný nábytok a nábytok na zariadenie zdravotníckych zariadení,
- hotelový nábytok,
- nábytok na vybavenie priestorov súvisiacich s konzumáciou potravín a nápojov (reštaurácie, kaviarne, cukrárne, bary a i),
- dielenský nábytok,
- nábytok do priestorov súvisiacich s predajom (predajne, butiky, obchodné domy),
- záhradný a parkový nábytok,
- ostatný nábytok.

Materiálové zloženie nábytku vplýva na jeho technické a technické vlastnosti a možnosti použitia. Podľa prevažujúceho materiálového zloženia sa nábytok delí na:

- nábytok z dreva a drevných materiálov; prevažujúcim konštrukčným materiálom je masív, škárovka, preglejka, latovka, drevovláknitá a drevotriesková doska; napr. stôl z borovicového dreva, stolička z bukoveho dreva, skrinka z drevotrieskovej dosky s povrchom upraveným fóliou a pod.,

- nábytok z kovu; prevažujúcim konštrukčným materiálom je oceľ, liatina alebo zliatina hliníka; napr. skrinka do šatne z oceľového plechu,
- nábytok z plastu; prevažujúcim konštrukčným materiálom je plast; napr. plážové ležadlo z tvrdého polystyrénu,
- čalúnený nábytok; prevažujúcim materiálom sú tkaniny, koženky, usne, rúna a peny z plastov; napr. celočalúnená pohovka,
- nábytok z kombinácie materiálov; na konštrukcii predmetu sa podieľa rovnakou mierou viac odlišných materiálov; napr. stolička s kostrou z kovových rúrok so sedadlom a operadlom z tvarovanej preglejky, stôl s kostrou z hliníkových profilov so stolovou doskou z plastu, lavica s kostrou z liatiny a so sedadlom a operadlom z masívu, regál z rúrok z ušľachtilej ocele s poličkami zo skla, spoločenský stolík z kostrou z masívu a stolovou doskou z mramoru pod.,
- nábytok z iných materiálov; z bambusu, prútia, drôtu opleteného papierom.

Podľa **vzájomného vzťahu jednotlivých kusov nábytku** sa rozlišujú: samostatné kusy nábytku – solitéry, nábytkové súpravy a nábytkové súbory. **Solitér** je nábytkový predmet, ktorého funkcia je nezávislá na ostatnom zariadení priestoru, napr. hojdiace kreslo, skrinka pod televízny prijímač. **Nábytková súprava** je funkčný celok obsahujúci niekoľko esteticky a technicky súvisiacich kusov nábytku; napr. jedálenský stôl so šiestimi stoličkami; rohová lavica, dve stoličky a stôl. **Nábytkový súbor** obsahuje viac esteticky a technicky súvisiacich kusov nábytku, z ktorých možno podľa individuálnych požiadaviek vybrať ľubovoľné kusy v ľubovoľnom množstve, a tak vytvoriť funkčný celok. Nábytkový súbor možno v istom časovom rozpätí (niekoľko rokov) doplniť ďalšími kusmi nábytku podľa meniacich sa potrieb spotrebiteľa. Napríklad zariadenie administratívnych priestorov možno počas niekoľkých rokov dopĺňať rovnakým typom nábytku.

Použitá technológia môže byť tiež východiskom pre rozdelenie nábytku. Takto sa napríklad podľa technológie prevažujúcej pri výrobe dielcov rozdeľujú stoličky na rezané, sústružené a ohýbané. Podľa **charakteru výroby** sa nábytok rozdeľuje na nábytok vyrábaný na individuálnu objednávku (kusová výroba) a nábytok vyrábaný v sériách (sériová, hromadná výroba).

Podľa **nárokov na montáž** sa nábytok rozdeľuje na **zmontovaný** alebo **demontovaný**. Zmontovaný nábytok je dodaný tak, že ho spotrebiteľ môže po jednoduchých montážnych úkonoch (montáž úchytiak, uloženie do vodorovnej polohy) ihneď používať. Demontovaný nábytok je dodaný v dielcoch, takže jeho používanie je možné až odbornej montáži podľa priloženého návodu. Montáž jednoduchšieho nábytku spravidla zvládne aj spotrebiteľ (napr. polička), montáž zložitejšieho nábytku vyžaduje určitú odbornosť a skúsenosť (napr. nábytkový komplet do kuchyne). Demontovaný nábytok možno podľa potreby niekoľkokrát rozobrať a opäť zložiť.

? **Otázky a úlohy**

- Ako sa delí nábytok podľa účelu použitia?
- Ako sa delí nábytok podľa miesta použitia?
- Ako sa delí nábytok podľa materiálového zloženia?
- Vysvetlite pojmy solitér, nábytková súprava a nábytkový súbor.